

TILLVÄXT - TILLSAMMANS

Arbetsgivarrelationer

Nr 1, mars 2021

FÖRSVARSMAKTEN

Foto: Mamad Hormatipours

PERSONALDIREKTÖR KLAS EKSELL HAR ORDET

Det är och har varit en intensiv tid i Sverige och i vår omvärld. Pandemin bjuder utmaningar som verkligen påverkar oss alla, både privat och på jobbet. Vi hoppas att vi snart får möta en vardag vi känner igen, en vardag där vi kan mötas fysiskt och att vi går stärkta ur denna svåra tid med nya erfarenheter som utvecklat oss alla.

Strax innan årsskiftet tog riksdagen beslut om inriktningen av totalförsvaret fram till 2025. Försvarsbeslutet innebär en nödvändig utveckling av det militära försvaret genom en förstärkning av krigsorganisationen, nya förmågor och ny materiel. Beslutet visar också på en klar och tydlig vilja att ytterligare stärka vårt totalförsvaret. Utöver en utveckling av materielsystem, fler övningar och nya förband omfattar försvarsbeslutet även en ökad personalstyrka. Totalt växer vi från 60 000 idag till 90 000 år 2030. Antalet värnpliktiga ökar till 8 000 från 2025 och antalet hemvärns-soldater till 25 000.

Tillväxt genomsyrar vårt arbete, men för att få en långsiktig och hållbar personalförsörjning krävs att vi tar stöd från andra. Här blir samarbetet med våra partners inom strategisk kompetensförsörjning en viktig del.

Försvarsmakten har nu lämnat in budgetunderlaget för 2022 till regeringen. Där beskriver vi närmare vad vi avser göra för att uppfylla målen i försvarsbeslutet.

Med det nya försvarsbeslutet är det också rätt tid att utveckla den information som når både er som är verksamma utanför Försvarsmakten och er inom myndigheten. Därför byter vi nu namn från "Nyhetsbrev Arbetsgivarrelationer" till "Tillväxt - Tillsammans" för att tydliggöra vad arbetet med arbetsgivarrelationer innebär. Det är tillsammans som vi lyckas med vår tillväxtresa.

Centrala Försvarsmaktsrådet har nyligen fattat beslut om att den årliga konferensen ska genomföras under hösten. Konferensen bidrar till erfarenheter och kunskaper för fortsatt utveckling i vårt arbete kring kompetensförsörjning. Mer information om datum och tema kommer att meddelas senare.

Jag ser fram emot ett fortsatt starkt samarbete med våra samarbetspartners där vi tillsammans skapar förutsättningar för ett robust och starkare försvar av Sverige.

EN LUDDIG BILD AV STEGET EFTER VÄRNPLIKTEN

Försvarsmakten har tagit del av Ungdomsbarometerns undersökning om hur unga (15-24 år) ser på livet och framtiden samt en analys kopplat till hur unga ser på värnplikt och Försvarsmakten.

Undersökningen visade, föga förvånande, att det är fler unga som känner en ökad oro för framtiden och att fler upplever livet som ensamt och tråkigt. Ungdomarna upplever att det är viktigt att prestera bra i skolan och att få vara med familjen. Familjen är idag en naturlig umgängespunkt, vilket skulle kunna indikera att det är ett större kliv ut ur en trygg bubb-

la att genomföra värnplikt. Dagens unga har koll på vad som behövs för att komma in på skolor och de är optimistiska till att få jobb efter genomförda studier. Att få göra något som man är intresserad av, att få utveckla sin potential och att ha roligt anses vara viktigast. Känt sedan tidigare är även vikten av att ha en balans mellan jobb och fritid.

Vi kan se en stor skillnad mellan könen i bilden av vad det innebär att göra värnplikt. Endast 56 % av tjejerna upplever sig ha en ganska eller mycket tydlig bild av vad värnplikten innebär jämfört med 74 % hos killar. Anhöriga och frivilligorganisationerna visar sig spela en viktig roll hos de unga som uppger intresse för Försvarsmakten. Serien om jägarsoldater har väckt ett intresse hos många. Självklart är det en vital del av värnpliktsutbildningen att bygga en uthållig "kropp och knopp", men huvuddelen av våra inriktningar är långt ifrån så fysiskt krävande som jägarsoldatserien visar. Här behöver vi tydligare nå fram med att jägarsoldat endast är en av hundratalet olika värnpliktsinriktningar. En mer nyanserad bild framkommer hos de som följer Försvarsmakten på Instagram eller Youtube.

Vad som lockar unga till att göra värnplikten är att det uppfattas som en kul och lärorik utmaning, en chans att utvecklas och att den öppnar dörrar till framtiden. En bra merit som ger disciplin och kamratskap. Den uppfattningen stämmer väl överens med verkligheten. Många har dock en luddig bild av steget efter värnplikten och fler unga önskar mer information om karriärvägar och yrken. Undersökningen visade även att 46 % kan tänka sig att arbeta civilt i Försvarsmakten.

För er som arbetar i Försvarsmakten finns undersökningen att ta del av i sin helhet på Emilia.

Ulrika Sehlin
Arbetsgivarrelationer

SAMARBETSAVTAL MED SVEROF

Hösten 2020 tecknade Försvarsmakten och Sverof ett samarbetsavtal i syfte att attrahera, rekrytera och utveckla fler reservofficerare. Avtalet utvecklar tidigare samarbete som funnits, bland annat gällande internationell verksamhet.

I det nya samarbetet fokuserar man, utöver CI-OR-verksamhet, på utbildning, stipendier och fysiskt stridsvärde och att kunna erbjuda relevant verksamhet som ska vara intressant för reservofficerare i livets alla skeden. Verksamheten ska sedan kommuniceras på ett modernt, målgruppsanpassat och ofta digitalt sätt.

Två projektledare har anställts för att analysera behovet och strukturera arbetet, så att rätt aktiviteter kommuniceras till rätt målgrupp med rätt metod. Till hjälp genomförs en undersökning av Kantar Sifo där en stor mängd reservofficerare i arbetsför ålder ombeds besvara frågor kring vad som skulle göra tjänstgöring mer attraktiv.

– Det är viktigt att få ett kvalitativt och kvantitativt säkerställt underlag, så att vi utgår från rätt värden när vi sedan ska skapa mervärde och information som verkligen når ut till de olika målgrupperna, förklarar Magnus Andersson, som är Sverofs representant i projektet.

Samtidigt som analys och planering av metod och struktur pågår, arbetar Sverof aktivt med att uppmuntra lämpliga kandidater att söka till reservofficersutbildningen och den strategiska kursen på

Försvarshögskolan. Dessutom samarbetar man med Försvarsmaktens logistik för att underlätta rekrytering av reservofficerare till förbandet.

– Vi ser att många aktiviteter redan har skett och allt går helt enligt tidsplan, säger Jonas Wannberg, som representerar Försvarsmakten i den gemensamma arbetsgruppen.

I samarbetet ligger fokus på Försvarsmakten, på reservofficerare och på det civila samhället. Man vill både nå reservofficerare som redan är inne i systemet och de som borde vara det.

Anton Kindlund är nytexaminerad reservofficer och studerar till ingenjör. Han kliver på som projektledare till sommaren med huvudfokus på att genomföra de aktiviteter som bedöms ge mest effekt.

– Att driva det här projektet tar mitt försvarsengagemang till nästa nivå! Reservofficeraren är en unik tillgång för både Försvarsmakten och sin civila arbetsplats och kan överföra kompetens från bägge sidor. På så sätt blir han eller hon en tillgång för hela Sverige, både militärt och civilt, säger Anton.

Jenny Harlin
Reservofficerarna

"FÖRSVARSMAKTEN FÅR MIG ATT PRESTERA BÄTTRE I MITT CIVILA JOBB"

Sara Eklund: Reservofficer och Verksamhetsutvecklare

Sara Eklund är utbildad gymnasielärare men arbetar till vardags som verksamhetsutvecklare inom IT på Naturbruksförvaltningen i Västra Götaland. Utöver sitt heltidsjobb är hon också engagerad inom Försvarsmakten. Sedan 2014 är hon reservofficer och för närvarande arbetar hon vid Västra militärregionen. För Sara är det viktigt med miljöombyten för att kunna utvecklas.

– Jag tänker ofta på skillnaden mellan mitt civila jobb och det militära. Jag är samma person med samma egenskaper på båda platserna, men jag får nyttja egenskaperna i olika kontexter.

I snitt tjänstgör hon i Försvarsmakten cirka fyra veckor om året, ibland en vecka i streck, ibland två. Att vara tillgänglig för tjänstgöring ser hon inte som något problem. Förutsatt att det är god framförhållning och planering upplever Sara snarare att alla inblandade parter ser positivt på engagemanget.

– Min civila arbetsgivare uppskattar att jag får andra erfarenheter, ledarskapsutbildningar och ett miljöombyte. I det långa loppet gör det ju att jag presterar bättre även på mitt civila jobb. Det gynnar alla helt enkelt.

Sara ser tydligt hur hennes erfarenheter från Försvarsmakten är applicerbara på flera delar i hennes liv. Hon nämner begreppet "laget före jaget" som ett perspektiv som gett henne stor vinning.

– Min målbild är vart vi som grupp ska, snarare än vart jag ska individuellt. Genom Försvarsmakten har jag fått ett ledarskapsperspektiv som gör att jag först tittar om jag behövs någon annanstans innan jag ser mot mig själv.

Att vara lösningsfokuserad är ytterligare en erfarenhet hon fått med sig från Försvarsmakten. Sara menar att hon, till skillnad från många andra som

inte har erfarenhet från Försvarsmakten, ibland har ett annat sätt att se på situationer där det inte riktigt går som hon tänkt sig. Istället för att fastna på det som gick fel, går Sara istället direkt till att fokusera på att hitta lösningen. Detta är något som hon tror grundar sig i hennes upplevelser från Försvarsmakten. Utmaningarna blir inte så stora jämfört med de erfarenheter hon har med sig från sina olika roller inom Försvarsmakten.

Utöver de yrkesmässiga erfarenheterna ser Sara att hon utvecklats mycket som person, både mentalt och fysiskt. Sara exemplifierar det genom att återkoppla till sitt lösningsfokus och utvecklar resonemanget.

– Genom Försvarsmakten har jag fått erfarenheter som gett mig en mer allmän tacksamhet i vardagen. Jag har fått prova mina gränser och sett hur det är på andra platser i världen. Det har verkligen gett mig ett perspektiv på att livet i Sverige inte är så jobbigt. Sen hjälper Försvarsmakten mig att hålla mig i form också.

Olivia Lilja
KSMG

ARBETSGIVARE BERÄTTAR

SÅ LYFTER CGI FRAM SAMARBETE OM KOMPETENSFÖRSÖRJNING . . .

CGI har i över 25 år varit den ledande leverantören av IT-tjänster till försvaret. Vi förvaltar och utvecklar många av stödsystemen kring logistik, transporter, flygplansunderhåll och operativa ledningssystem.

Sedan 2014 har vi en avsiktsförklaring vad gäller samverkan kring strategisk kompetensförsörjning. På CGI ser vi många fördelar med samarbetet och kommer under 2021 att jobba aktivt med att öka den interna kännedomen av samarbetets fördelar.

Inom IT-branschen är det ett ständigt krig om spetskompetens och inom vissa kompetensområden är utbudet ytterst begränsat. För oss arbetsgivare gäller det att ständigt utvecklas för att vara den mest attraktiva arbetsgivaren. Det är viktigt att kunna erbjuda våra medarbetare utveckling och spännande uppdrag, vilket partnerskapet med Försvarsmakten bidrar till. Det faktum att vi har ett starkt och genuint samhällsengagemang är något som visar sig vara allt viktigare för våra yngre generationer.

CGI har cirka 4 000 anställda i Sverige (76 000 anställda globalt). Vi kallar våra anställda medlemmar i och med att de erbjuds delägarskap i ett förmanligt aktiesparprogram. Vi ser alla som ambassadörer för CGI och som de bästa referenspersonerna för att attrahera nya kandidater. Därför lägger vi stor vikt vid den interna kommunikationen för att bygga stolthet och vi lyfter gärna fram våra medlemmar i våra budskap.

När vi bygger kunskap om det strategiska partnerskapet och samarbetet med Försvarsmakten har vi valt att lyfta fram profiler bland våra anställda som kan berätta om fördelarna från sina perspektiv. Till exempel har vi porträtterat Torsten Bernström, kundansvarig Försvar, som själv är reservofficer med aktiv krigs-

placering i Försvarsmakten. Vi har också porträtterat Anton Eklöf, IT-konsult på CGI och deltidssoldat och från och med förra sommaren examinerad som reservofficer. Planen är att under året fortsätta lyfta fram medarbetare med deltidsengagemang.

– Det ska inte vara ett hinder att deltidstjänstgöra i totalförsvaret. De veckor som våra medarbetare är med på övningar och utbildningar betraktar vi på CGI som kompetensutveckling eftersom de får med sig en god ledarutbildning och i vissa fall kvalificerad teknisk kunskap som vi har nytta av, säger Torsten Bernström.

Under pandemin införde vi på CGI korta inspirationsföreläsningar digitalt, på lunchtid. Vi kallar dem för

Cup of Inspiration. Vid dessa föreläsningar sprider vi kunskap och inspiration internt om nya affärer, kunderbjudanden eller administrativa tips. Givetvis kommer vi också att prata om det strategiska samarbetet vad gäller kompetensförsörjning på en

Cup of Inspiration.

För att understryka hur positivt CGI som arbetsgivare ser på en deltidstjänstgöring i Försvarsmakten har vi, vid årsskiftet, infört löneutfyllnad för de som behöver vara tjänstlediga på grund av åtaganden hos vår samarbetspartner.

Sofia Dandenell
HR Director CGI

NY KOLLEKTIVAVTALSBESTÄMMELSE

inom den kommunala sektorn om tjänstgöring i totalförsvaret

I samband med avtalsrörelsen hösten 2020 träffade arbetsgivarorganisationerna SKR och Sobona en överenskommelse om Allmänna bestämmelser (AB) med flertalet avtalsparter inom den kommunala sektorn. En av förändringarna är att en ny bestämmelse har införts om ledighet och ersättningar vid viss tjänstgöring inom totalförsvaret.

Bestämmelsen ersätter en tidigare bestämmelse som lyftes ur AB för ett antal år sedan och som under en längre tid inte varit applicerbar utifrån de omfattande förändringar som har skett i Försvarsmaktens regelverk. En förhoppning är att det nu ska bli tydligare

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**

för både arbetsgivare och arbetstagare vad som gäller vid tjänstgöring i Försvars-

makten, vilket ska underlätta för deltidsengagerad personal.

SKR ser positivt på engagemang i Försvarsmakten och har bland annat undertecknat en avsiktsförklaring där ett åtagande är att underlätta för kommuner

och regioner att i rollen som arbetsgivare kunna erbjuda sina medarbetare möjlighet att kombinera sin anställning med att tidvis tjänstgöra i Försvarsmakten. Kortfattat innebär den nya bestämmelsen:

- Ledighet för tjänstgöring ska anmälas till arbetsgivaren tre månader före ledighetens början eller så snart som möjligt.
- Arbetstagare ska på arbetsgivarens begäran styrka grunden för inlämnad ledighetsansökan.
- Vissa arbetstagare kan få en utfyllnadsersättning från sin arbetsgivare vid ledighet för tjänstgöring under den tid då dagpenning utbetalas enligt Socialförsäkringsbalken.

Donovan Häll
SKR

NYA SAMARBETSPARTNERS 2020

Vi avslutade 2020 med att teckna nya avsiktsförklaringar med SDNit och Valtam Group. Varmt välkomna till Försvarsmakten!

SDNit är ett konsultföretag med teknisk expertis inom cloud, säkerhet och nät. De utsågs 2020 till årets Gasellbolag.

Valtam Group är ett säkerhetsbolag som hjälper arbetsgivare med utredning, personsäkerhet, krishantering och utbildning inom bland annat bevakning av enskild person, taktisk sjukvård och personspaning. Valtams medarbetare har bakgrund från Polisen, Försvarsmakten och den privata säkerhetsbranschen.

Med det så fick vi under 2020 totalt 11 nya samarbetspartners inom strategisk kompetensförsörjning. Detta gör att Försvarsmakten nu har över 70 centralt tecknade avsiktsförklaringar.

Tillsammans skapar vi en hållbar arbetsmarknad där alla är vinnare. Individerna får utveckling och miljöombyte, arbetsgivarna får kvalificerad personal och Försvarsmakten stärker personalförsörjningen.

Ulrika Sehlin
Arbetsgivarrelationer

VÄXELTJÄNSTGÖRING GYNNAR ALLA PARTER

Sedan 2013 har Försvarmakten och Saab en avsiktsförklaring kring samverkan för strategisk kompetensförsörjning. Inom samarbetet har man bland annat startat växeltjänstgöring.

Som en leverantör inom försvarsindustri är det naturligt att många som arbetar inom Saab har en erfarenhet eller anknytning till Försvarmakten. Många medarbetare har därför ett deltidsengagemang i Försvarmakten där de tjänstgör i en militär befattning, parallellt med sin karriär på Saab. Saab har en tydlig personalpolicy som berättar att de ställer sig positiva till deltidsengagemang. Saab har också en lönepolicy där man tillämpar lönuppfyllnad för sin personal i de fall lönen i Försvarmakten understiger lönen inom Saab.

Sedan 2015 har man tagit samarbetet ett steg längre och erbjuder nu möjligheten till växeltjänstgöring hos Saab för personal inom Försvarmakten.

– Att samarbeta med andra arbetsgivare kring personal och kompetens är ett medvetet val av Försvarmakten. Saab är en av våra samarbetspartners som tydligt visar att personal från Försvarmakten har kompetenser som är viktiga. Initiativet till växeltjänstgöring är ett mycket bra exempel på hur vi tillsammans finner vägar där vår personal tillåts utvecklas, samtidigt som både Försvarmakten och Saab vinner på det, säger Klas Eksell, Försvarmaktens personaldirektör.

Växeltjänstgöring som alla tjänar på

Initiativet har gett god effekt och gynnar Försvarmakten, Saab och individen. Försvarmakten tillför systemkunskap på en djupare nivå vilket utvecklar myndighetens förmåga att ytterligare utveckla och bruka systemen mer effektivt. Därtill kan taktik och metodik utvecklas som ökar förmåga. Saab får in användarperspektivet i sin verksamhet och nya synvinklar i sin produktutveckling. Individen som står i fokus

för växeltjänstgöringen får en kraftfull kompetensutveckling i det område man är verksam inom.

Hur går det till?

– Genom avsiktsförklaringen kan vi kontakta Försvarmakten när vi ser ett särskilt behov av kompetenser som deras personal har för att sedan komma överens om ramarna

för tjänstgöringen. Det handlar aldrig om en tillsvidareanställning utan upplägget bygger på att det är tidsbegränsat och ska gynna samtliga parter. Vi har mycket goda erfarenheter från dessa samarbeten och ser fram emot att de fortsätter framöver, säger Peter Wiberg, Director Human Resources på Saab AB, Business Area Surveillance.

En annan nivå av systemförståelse

För Försvarmakten och Luftvärnsregementet (Lv 6) ger växeltjänstgöring med Saab Surveillance stor nytta. Bo Hansson, chef för utvecklingsavdelningen vid Luftvärnsregementet i Halmstad berättar:

– Samarbetet med Saab där växeltjänstgöring möjliggörs ger Försvarmakten möjlighet att på utvecklingsstadiet vara med och påverka det vi senare ska använda i våra luftvärnsförband. Att tidigt vara med och påverka med ett användarperspektiv gynnar båda parter. Det ger också yngre officerare en större systemförståelse och en möjlighet att arbeta med det som är framtiden och tidigt bygga upp en kompetens som kommer till stor nytta när väl hårdvara och mjukvara levereras till luftvärnet.

Användarperspektiv och nya synvinklar

– Från Saabs sida ser vi försvarsmaktsanställda som en stor tillgång. Förutom att vi får ett användarperspektiv från de som nyttjar våra produkter, får vi en större förståelse för Försvarmaktens behov idag. Samtidigt får Försvarmakten en medarbetare som har förståelse och kompetens kring ett system från grunden. Kunskaper som de sedan kan använda i verksamheten när de är tillbaka på sitt förband. Till detta får vi ett öppnare samtalsklimat som jag är

övertygad gynnar alla parter, berättar Peter Wiberg, Director Human Resources på Saab AB, Business Area Surveillance.

Personlig utveckling

De personer som har genomfört växeltjänstgöring vittnar om stor personlig utveckling och möjligheter för avancemang i nya befattningar inom Försvarsmakten efter genomförd växeltjänstgöring hos Saab.

Jenny Andersson, Utvecklingsofficer vid Luftvärnsregementet är en av de som genomfört växeltjänstgöring hos Saab Surveillance.

– Jag fick möjligheten att genomföra växeltjänstgöring på Saab under 2019. Detta har gett mig mycket kunskap om mjukvaran och hårdvaran för Luftvärnscentral, LvC som är luftvärnets ledningsplats för strid mot luftmål. Idag jobbar jag som utvecklingsofficer på LvSS där jag får arbeta med införandet av LvC och mjukvaran till luftvärnets systemer säger Jenny.

Växeltjänstgöringen fortsätter

Då växeltjänstgöring tydligt ger goda resultat för samtliga inblandade är detta något man avser fortsätta med. Planering för nästkommande tillfälle pågår.

Jonas Wannberg
Arbetsgivarrelationer

- - FORSVARSMAKTEN.SE/ARBETSGIVARE - -

Vid det här laget har det säkert inte undgått någon att Försvarsmakten sedan 2016 skiftat ansats från tyngdpunkt på internationella insatser till ett större nationellt fokus med större numerärer som ska krigsplaceras för en eventuell konflikt i närområdet. Detta innebär ökade volymer som grundutbildas och en större mobiliseringsstyrka.

Försvarsmaktens personalförsörjning är idag till stor del beroende av individer som är engagerade vid sidan om sin huvudsakliga sysselsättning, det vill säga hemvärnssoldater och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän. En större mobiliseringsstyrka innebär ett ökat behov av förståelse och samarbete med civila arbetsgivare.

Undersökningar har visat att civila arbetsgivare behöver mer information om hur Försvarsmakten konkret stärker deras verksamhet. Detta beror delvis på en successivt sjunkande kunskap om Försvarsmakten i samhället, men också på att Försvarsmakten haft svårt att förmedla nyttan utifrån en arbetsgivares perspektiv. För att tydliggöra informationen om vårt

strategiska samarbete inom kompetensförsörjning och göra det enklare att agera utifrån olika nivåer av förståelse har vi därför uppdaterat hemsidan forsvarsmakten.se/arbetsgivare.

Målsättningen med uppdateringen är att arbetsgivare ska förstå och känna sig träffade av rätt budskap utifrån sin kunskap och nuvarande relation. Arbetsgivaren ska nås av enhetligt och paketerad information som upplevs enkel och tydlig att agera på. Olika målgrupper, potentiella, blivande och nuvarande samarbetspartners ska uppleva att de får riktad information utifrån sitt utgångsläge.

Ulrika Sehlin
Arbetsgivarrelationer

ARBETSGIVARRELATIONER 2021 OCH FRAMÅT

I januari 2021 lades en viktig pusselbit i arbetet med ledning för ett starkare försvar. Arbetet innebar bland annat att funktionen för Arbetsgivarrelationer nu tillhör Ledningsstabens personalavdelning. En fysisk flytt till en ny adress, men även en flytt som innebär att ge försvarsgrensstaberna större handlingsfrihet inom verksamhetsområdet.

Vårt fokus under 2021 är

- civilt meritvärde av militär erfarenhet
- etablera partnerskap för kompetensförsörjning med andra arbetsgivare, myndigheter och organisationer för att möjliggöra personalflöden
- vara sammanhållande för Centralt Försvarsmaktsråd och de regionala försvarsmaktsråden

- kännedom och kunskap om deltidstjänstgörande personal hos andra arbetsgivare och hos rekryteringsmålgruppen
- utveckla partnerportalen soldatkarriar.se med målet att vara efterfrågad av arbetsmarknaden samt känd av deltidsengagerad militär personal.

Vi ser fram emot fortsatt arbete tillsammans med våra samarbetspartners och våra förband för att utveckla möjligheter för deltidsengagemang och därigenom bidra till tillväxt och ökad operativ effekt.

Göran Oscarsson
Arbetsgivarrelationer

KAN EN MILITÄRT UTBILDAD KOCK ANSTÄLLAS?

Utbildningsrådet för hotell och restauranger (UHR), har med branschens parter och lärare från Hotell- och turismprogrammet arbetat fram en metod för validering av kock. Valideringen genomförs utifrån de aktuella kompetenskrav för anställningsbarhet som branschen efterfrågar.

I ett pilotförsök har Försvarsmakten under hösten 2020 låtit två av sina instruktörer gå kurs för att kunna vara yrkesbedömare av kock, en för arméns utbildning och en från den marina skolan. Detta för att ge en bild av hur Försvarsmakten skulle kunna använda valideringsverktyget till att bedöma lämpliga och motiverade individers anställningsbarhet efter genomförd kockutbildning, alternativt i slutet av en individs anställningsperiod som kock i Försvarsmakten. I dagsläget har vi inte tagit steget att skriva under samarbetet med UHR för att kunna aktivera bedöarna. Vägvalet har istället landat i att ta steg mot en ansökan om att yrkesrollen militär kock placeras inom ramen för SeQF (Sveriges referensram för kvalifikationer). Genom att nivåplacera militär kock i SeQF ökar kvalitetssäkringen och transparensen av kompetenskraven. En gemensam referensram ökar möjligheten till ömsesidig kompetensbaserad rekrytering och utveckling i hela samhället.

Magnus Karnefors & Ulrika Sehin
Arbetsgivarrelationer

Foto: Ulrika Sehin / Försvarsmakten

DET BÄSTA AV TVÅ VÄRLDAR

30-åriga Carl Törner har militär erfarenhet från utlandstjänst som soldat samt officersstudier vid Försvarshögskolan. Efter avslutad värnplikt 2009 som kustjägare har hans engagemang inom Försvarsmakten fortsatt. I samband med att Carl valde att gå en civil utbildning inom journalistik och fick jobb på en tidning växte drömmen om att fortfarande vara engagerad i Försvarsmakten. För att kunna kombinera sin civila karriär med ett engagemang blev han reservofficer.

– Med detta upplägg får jag det bästa av två världar, säger Carl.

Sedan årsskiftet driver Carl sin egen mediebyrå, Cakavi, där han erbjuder allt från produktion inom film och foto till konsultbaserad projektledning. Många tycker det är svårt att vara sin egen chef, men från Försvarsmakten tar Carl med sig flera erfarenheter som underlättat för honom.

– Framförallt tar jag med mig ordning och reda. I Försvarsmakten är det viktigt med en tydlig struktur och att hålla reda på saker, kunskaper som jag nu ser är till vinning även i min civila karriär som egenföretagare och chef över mig själv.

Baserat på sin bakgrund ser Carl också samband och likheter mellan det civila ledarskapet och den militära strukturen. Han menar att det är tydligt hur människor i det civila ofta uppskattar ett militärt ledarskap med raka rör och pekar också på vikten av att våga ta beslut. Något som han ser som en viktig erfarenhet från Försvarsmakten.

– Att våga ta snabba beslut och samtidigt få med sig en hel grupp kan vara knepigt, men det är något som

Foto: Mamad Hormatipours

vi ofta tvingas öva på i Försvarsmakten. När jag tänker på det så är det en väldigt viktig del även i det civila.

Carl drar många paralleller mellan sina båda yrken och det blir tydligt att de kompletterar varandra. Bland annat lyfter han fram hur viktiga hans lärdomar från Försvarsmakten har varit i hans övriga liv, trots att det ibland kan vara svårt för utomstående att sätta karriärerna i relation till varandra.

– Genom Försvarsmakten lärde jag mig snabbt att ta hand om mig själv och hålla ordning på mina grejer. Det är en viktig lärdom även i mitt civila yrke och i övriga livet.

Genom att driva eget företag och ge sig själv möjligheten till kreativa utlopp menar Carl att han får det bästa av två världar. I Försvarsmakten får han struktur, ledarskapsutbildning och ett sammanhang med ett stort kontaktnät. Något som han ser som enormt positivt för sitt fortsatta arbete.

– Jag vill fortsätta driva mitt eget företag med målet att ha anställda inom något år. Utöver det så känns det fint och viktigt att fortsätta vara engagerad i Försvarsmakten. Dels för gemenskapen och kontakterna men också dels för att det är en viktig samhällsfunktion. Jag känner att jag gör något bra.

Olivia Lilja
KSMG

" Med detta upplägg får jag det bästa av två världar. "

JAG HAR TVÅ ARBETSGIVARE BÅDA UPPMUNTRAR MIG TILL UTVECKLING

För Johan Holmberg är det viktigt med variation och nya perspektiv. Något som han får genom sina två yrkesroller. Till vardags arbetar han som sektionschef inom infrastruktur på AFRY, ett arbete som bland annat innefattar budget- och personalansvar, rekrytering och projektledning. Men bortom sin utbildning till civilingenjör och det civila jobbet drivs Johan även av viljan att bidra till ett tryggare Sverige. Därför tjänstgör han även som reservofficer på Marinstaben cirka fyra veckor om året.

– Det är ett guldägg att jag kan få göra båda delarna. Båda mina karriärer är viktiga för mig och jag hade inte känt mig komplett om man tog bort någon av dem. Med detta upplägg får jag göra väldigt olika saker som dels är roliga och dels kompletterar varandra.

Johan har varit engagerad i Försvarsmakten länge. De militära erfarenheterna hjälper honom i den civila karriären. Det handlar främst om att praktiskt få utveckla sig i ledarskap, stresshantering, beslutsfattning och uthållighet. Något som han får utveckla i rollen som reservofficer.

– Jag kan gå hur många kurser eller läsa hur många böcker som helst, det är fortfarande bara teoretiska kunskaper. Inom Försvarsmakten får jag istället öva praktiskt, vilket har gett mig en stor trygghet i mitt civila arbete.

I rollen som sektionschef hamnar Johan ofta i situationer som kräver snabba beslut och ett tydligt ledarskap. Hans erfarenheter från Försvarsmakten gör att Johan känner en trygghet i att våga fatta snabba beslut, när situationen kräver det.

Under sina tjänstgöringstillfällen som reservofficer är han ledig från det ordinarie arbetet som sektionschef. Dubbla engagemang är för Johan en nyckel för att fortsätta att utvecklas.

– Jag har två arbetsgivare som uppmuntrar mig till utveckling inom båda mina roller. Min civila arbetsgivare ser en vinning i att jag får utöva mitt ledarskap på annat sätt än vad jag vanligtvis gör, samtidigt som jag får möjligheten att bidra till ett tryggare Sverige. Sen blir jag ju en väldigt bra reklampelare också, både för min civila arbetsgivare och för Försvarsmakten.

Till den som funderar på att engagera sig inom Försvarsmakten lyfter Johan fram att det är en fantastisk lärdom om ledarskap, struktur, och att flytta fram sina gränser för vad man tror att man klarar av genom att övas i att leda under utmanande förhållanden.

– Man blir definitivt en bättre version av sig själv och även bättre på att bita ihop. Det är okej att det gör ont just nu för man vet att det kommer bli bättre framöver.

Foto: Mamad Hornénpours

Framöver ser Johan att hans karriärer ska fortsätta att gynna varandra. Genom Försvarsmakten gynnas hans civila ledarskap och från sin civila yrkesroll tar han med sig teori och teknik som han sedan kan applicera i sitt yrke i Försvarsmakten. Genom sitt dubbla engagemang bidrar Johan bland annat med ett bredare perspektiv och ett utvecklande ledarskap hos två arbetsgivare.

Olivia Lilja
KSMG

PÅSKMÅLTID Á LA MARINENS KOKBOK

Kocken har en mycket ansvarsfull roll i de marina förbanden för personalens hälsa och välmående. Han/hon ska kunna tillaga och servera omväxlande näringsriktig mat flera gånger per dygn inom givna ekonomiska ramar. Kocken ska också kunna laga mat under svåra och påfrestande förhållanden, exempelvis i besvärande sjögång eller ute i terrängen, ibland med begränsad tillgång till vatten och elektricitet.

Marinens kokbok har under flera decennier utgjort en viktig del i kockarnas utbildning. Kanske kan de här tre recepten ur den digra receptsamlingen utgöra inspiration till påskmiddagen?

Vitlökssill

20-25 portioner (buffe)

500 g rensad fisk

Till lagen

5 dl vatten
1 dl attikssprit
1 msk salt

Till såsen

1 dl gräddfil
3 dl crème fraiche
1 dl majonnäs
0,5 dl hackad dill
0,5 dl hackad gräslök
1 tsk salt
1 km svartpeppar
vitlöksklyftor

1. Filea sillen.
2. Blanda samman ingredienserna till lagen.
3. Lägg i sillfileerna och låt dem ligga i lagen 8-12 tim i kylan.
4. Låt sillfileerna rinna av väl genom ett durkslag.
5. Rör ihop crème fraiche, gräddfil och majonnäs till såsen.
6. Blanda ner hackad dill, hackad gräslök, salt och svartpeppar. Pressa sist ner vitlöksklyftorna.
7. Varva sillfileer och sås i en skål.
8. Låt rätten mogna i kyl ett dygn före servering.

Flarnkorg med bär och yoghurtglass

4 portioner

4 mandelflarn

Sås

1 mango (300 g)
1 msk strosocker
apelsinjuice

Glass

2 dl naturlig yoghurt
1 dl frysta svarta vinbär
0,5 dl strosocker
1,5 dl hallon
¼ dl blåbär
¼ dl björnbär
färsk mynta
florsocker

1. Gör mandelflarn enligt recept. Forma flarnen till korgar genom att låta dem kallna över koppar eller glas.
2. Skala och mixa mangon och smaksätt med socker och apelsinjuice.
3. Mixa yoghurt, frysta svarta vinbär och socker i en mixer så att du får en glass. Om den blir för lös ställ den i frysen en stund. Det är dock inte lämpligt att förvara glassen någon längre tid i frysen eftersom den då blir isig.
4. Lägg en kula glass i flarnkorgen och ställ den på en spegel av mangopuresås vid serveringen.
5. Garnera med de färska bären, mynta och florsocker.

Gravlax i papper á la Savoy

4 portioner

Tid i ugn: 10 min

8 skivor gravlax
3 ägg
250 g hel spenat
muskot
vitpeppar
1 tsk matolja
grädd
persilja
potatis

1. Sätt ugnen på 225°.
2. Hårdkoka äggen och förväll spenaten.
3. Hacka spenat och ägg grovt. Blanda och krydda försiktigt med några korn muskot och vitpeppar.
4. Ta fram smörgåspapper, ett för varje portion. Pensla mitten av papperet med olja.
5. Lägg på hälften av laxen. Fördela spenat- och äggblandningen över. Lägg resten av laxskivorna över. Vik ihop till paket som håller ihop.
6. Lägg paketet på plåt i ugn ca 10 min.
7. Klipp upp och servera.

GLAD PÅSK!

FÖRSVARSMAKTEN

Ansvarig utgivare: Personaldirektör Klas Eksell
arbetsgivarrelationer@mil.se, forsvarsmakten.se/arbetsgivare